

Odgovor na potrebe umirajočih je sočutje, ljubezen, prisotnost

Odprto pismo o evtanaziji

V Hiši Ljubhospica z zaskrbljenostjo sledimo javni razpravi o evtanaziji. Prepričani smo, da tudi to – paradoksalno – vodi prav velik strah pred umiranjem, ki je v naši družbi še vedno (ali celo čedalje bolj) tabu. Pri svojem delu sledimo stališču svetovnega hospic gibanja, ki se zavzema za kakovostno paliativno oskrbo v zaključni fazi življenja, s katero slednjega ne podaljšujemo niti ne skrajšujemo, ter sočuten, iskren in enakopraven odnos z bolnikom do konca. Predčasni prekinitvi življenja odločno nasprotujemo.

V edini hiši hospica imamo izkušenj z neozdravljivo bolnimi tik pred smrtjo zelo veliko. Še vedno se zgodi, da imajo ob sprejemu neurejeno protibolečinsko terapijo, kopico predpisanih a ne več potrebnih zdravil, rane, tudi duševni nemir, vendar pa željo, da bi predčasno zaključil svoje življenje, izrazi le redko kdo. Med več kot 400 bolniki, kolikor smo jih oskrbeli v zadnjih treh letih, bi takšne, ki so načenjali vprašanje evtanazije, lahko prešteli na prste ene roke.

Paliativna medicina je izjemno napredovala. Moteče simptome bolezni, ki lahko človeku jemljejo voljo do življenja, lahko dandanes v veliki meri zadovoljivo lajšamo. Zgodi se sicer, da tudi skrbno načrtovana terapija ne pomaga in bolečina ter drugi simptomi vztrajajo, vendar pa s sočutnim pristopom in nežno prisotnostjo neredko ugotovimo, da je to posledica strahu, neurejenih odnosov v družini, pogrešanja svojcev, ki jih kljub iztekanju dragocenega časa ni ob bolniški postelji, ali pa bolnikovih nezadovoljenih duhovnih potreb.

Bolniki nas učijo, da so najboljše zdravilne intervencije ljubezen, sočutje in prisotnost. Ko človek čuti, da ni nikomur v breme in ko ni deležen ponižujočega pomilovanja, ampak iskrenega, sočutnega in enakopravnega odnosa, se lahko namesto bolezni posveti življenju. Prav to zadnje obdobje življenja je lahko dragocena priložnost za zaključevanje odnosov: do bližnjih, do okolice, do sveta, boga, vesolja; za spravo s samim sabo. Gre za polnost življenja, četudi v iztekanju. Za popotnico, ki jo lahko še podarimo svojim bližnjim.

Pri svojem delu iz dneva v dan opazujemo, kako na človeka vpliva občutek, da je družini v breme, in v kakšno olajšanje je marsikom sprejem v našo hišo. Stanje se tukaj pogosto stabilizira, celo začasno izboljša. Ustrezna terapija, ki pomiri razbolelo telo, še zdaleč ni edina, ki to omogoča. Občutek, da je razumljen, da imamo čas zanj, da se nam ne mudi, ampak želimo z njim prepotovati to pot, človeka razbremeni skrbi. Evtanazija se zdi odgovor, ki je naši družbi hitenja, hitrih rešitev in zapovedane storilnosti pisana na kožo, vendar pa je hospic gibanje nastalo prav kot drugačen odgovor na potrebe umirajočih.

Ne trdimo, da trpljenje ob koncu življenja včasih ne presega zmožnosti hospic paliativne oskrbe. Prepričani pa smo, da moramo, preden začnemo govoriti o sistemski ureditvi evtanazije, začeti urejati univerzalni dostop do takšne celostne oskrbe bolnim v zaključni fazi življenja in zgotoviti, da bo slednja dostopna vsakemu, ki jo bo potreboval. V Sloveniji smo še svetlobna leta daleč od takšne ureditve; nenazadnje edina hiša hospica, kjer zagotavljamo brezplačno oskrbo vsem, tudi tri leta po ponovnem odprtju deluje brez statusa in izključno s pomočjo donatorjev. Dokler strokovne in sočutne oskrbe ne bomo zagotovili vsem bolnikom, ki jo potrebujejo, je igranje z evtanazijo etično sporno in nevarno početje.

Tatjana Fink, vodja Hiše Ljubhospica